HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

10.04.2026 nr 9.5-2.2/25-26/23/28

Maardu Linnavalitsus
Kallasmaa 1
74111 Maardu
Harjumaa

Kallavere Keskkooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1], põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõigete 1, 2 ja 6 ning haridus- ja teadusministri 11.09.2025 käskkirja nr 215 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Kallavere Keskkooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).

2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.

3. Haldusjärelevalve õiendis tehtud ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmisel võib Haridus- ja Teadusministeerium rakendada kooli pidajale sunniraha kuni 9600 eurot vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele.

4. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Mikli
järelevalveosakonna peaekspert

Lisad:
1. Kallavere Keskkooli haldusjärelevalve õiend
2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Koopia: Kallavere Keskkool

Inna Mikli
735 0579
inna.mikli@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
järelevalveosakonna peaeksperdi korraldusega
„Kallavere Keskkooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

KALLAVERE KESKKOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Kallavere Keskkool (edaspidi *kool*) on Maardu Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Noorte 5, Maardu linn 74116, Harjumaa.

2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna peaeksperdi 7.01.2026 korralduse nr 9.5-2.2/25-26/23/2 „Haldusjärelevalve algatamine Kallavere Keskkoolis“ alusel.

3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, sh riigikeeleoskuse tase, vastab kehtestatud nõuetele ning kas õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.

4. Järelevalvet kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna nõunik Hille Voolaid ja peaekspert Inna Mikli, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse vaneminspektor Silja Pajur.

5. Haldusjärelevalve algas 16.02.2026.

6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppejuhi, õpetajate, õpilaste ja hoolekogu liikmetega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Kallavere Keskkool on Maardu linnas asuv eestikeelne munitsipaalõppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastme 12. klassis. Seisuga 17.02.2026 oli koolis 298 õpilast, kellest hinnanguliselt 75% on vene või muu ja 25% eesti kodukeelega.

Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavade üldosad ei ole õigusaktidega kooskõlas ning vajavad täiendamist ja muutmist: mitmed vajalikud sätted on vormistatud eraldiseisvate dokumentidena või puuduvad. Põhikooli võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, sotsiaalainete, kunstiainete ja tehnoloogia valdkonnakavad on riikliku õppekavaga vastuolus, ainekavad vajavad täiendamist. Gümnaasiumi keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, sotsiaalainete ja kunstiainete valdkonnakavad ja ainekavad vajavad samuti täiendamist.

Kooli õppekorralduses kasutati esimesel poolaastal iseseisva õppe päevi, käesoleval aastal toimuvad projektipäevad, mille korraldus on kooli õppekavas kirjeldamata. 4.–9. klassi õpilastel on kord nädalas klassijuhatajatund, mida nimetatakse koostöötunniks ja mis viiakse

läbi ainetundide arvelt. Seetõttu ei ole õpilastele tagatud õppekava täitmine seaduses ettenähtud mahus.

Direktor on päevakava kehtestanud. Klassipäevikud on Stuudiumis.

Koolis on 35 õppe- ja kasvatusala töötajat. Õpetajaid on 34, neist 13 kvalifikatsioon vastab nõuetele, 21-l ei vasta. Õpetajad annavad kokku 499 õppetundi, neist 176 (35%) tundi õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 323 (65%) tundi õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv ei ole nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Koolis on olemas õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise kord, hoolekogu on selle dokumendi kinnitanud.

Õpilasi toetavad eripedagoog ja sotsiaalpedagoog, lisaks hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*) ja kolm abiõpetajat. Logopeed ja koolipsühholoog puuduvad ning logopeedi- ja psühholoogiteenust ei osutata. Arenguvestlused on toimunud, kuid mitte kõikide õpilaste ja nende seaduslike esindajatega.

Järelevalves vaadati kaheksat tundi: viit eesti keele tundi ja kolme eestikeelset ainetundi. Külastatud õppeklasside seintel olid eestikeelsed toetavad materjalid. Ruumid olid varustatud tänapäeva nõuetele vastavalt tehniliste vahenditega. Õpetajad kasutasid peamiselt traditsioonilisi õppemeetodeid, aktiivõppemeetodeid kasutati vähe. Arendati rohkem kuulamise ja lugemise, vähem kirjutamise ja rääkimise oskust. Enamik õpetajaid rääkis heas eesti keeles. Õpilaste keeleoskust on vaadeldud tundide põhjal raske hinnata, sest nende suulise kõne osakaal oli suhteliselt väike. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles.

Õpilaste toetamiseks töötavad koolimajas mitmed eestikeelsed huviringid.

Põhikooli lõpetajate eesti keele riikliku lõpueksami tulemused on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest madalamad ning ka aastate kaupa enamasti langenud: 2018. aastal oli keskmine 65,3% võimalikust maksimaalsest tulemusest, 2025. aastal 54,5%. Vaid 2023. aastal oli kõrgem tulemus – 68.1% võimalikust. Gümnaasiumiosa lõpetajate eesti keele riigieksami tulemused on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest nõrgemad, kuid aastate lõikes on tulemused tõusnud. Kõik põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajad tegid eesti keele eksami, eesti keel teise keelena riigieksamit ei sooritanud ükski lõpetaja.

Arengukava on koostatud perioodiks 2020–2026 ning koolis on alustatud uue arengukava koostamisega. Sisehindamisel on valminud ennekõike õppeaasta kokkuvõtted, mis on pigem kirjeldavad kui analüüsivad dokumendid. Sisehindamise aruanne peaks juhtkonna sõnul valmima arengukava perioodi lõpus ehk 2026. aasta sügisel. Üldtööplaan on õppenõukogus õigeaegselt kinnitatud, kuid dokument ei vasta nõuetele: eesmärgid pole esitatud valdkondade kaupa, puuduvad ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Tegemist on pigem ürituste ja ettevõtmiste kalenderplaaniga.

Kooli õppenõukogu koosolekud on toimunud regulaarselt, koosolekute kohta on koostatud protokollid.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati kooli pidajale ja direktorile ärakuulamiseks 25.03.2026. Pidaja ja direktor vastasid 31.03.2026. Pidaja ja direktori ettepanekutega arvestati osaliselt, arvestamata jätmise kaalutlused on toodud õiendi vastavas osas.

OLUKORRA KIRJELDUS

Kallavere Keskkool on Maardu linnas asuv eestikeelne munitsipaalõppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastme 12. klassis. Juhtkonna hinnangul on 25% õpilastest eesti ja 75% muu koduse keelega. Seisuga 17.02.2026 õppis koolis 298 õpilast, neist 15 gümnaasiumiastmes e-õppes. Õppe- ja kasvatusala töötajaid on 35. Direktor on töötanud koolis kaks ja pool, õppealajuhataja poolteist aastat.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses[1] (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused peab kehtestama direktor[2], eelnevalt tuleb need arvamuse andmiseks esitada kooli õppenõukogule[3], hoolekogule[4] ja õpilasesindusele.[5] Kooli õppekava koostamises peavad osalema kõik õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad. Kool peab kaasama õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.[6]

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust PGSile, põhikooli riiklikule õppekavale[7] (edaspidi *PRÕK*) ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale[8] (edaspidi *GRÕK*).

1.2. Koolil on eraldi põhikooli ja gümnaasiumi õppekava üldosad ning valdkonna-, aine- ja kursusekavad. Õppekavade üldosad on direktor kehtestanud[9], kehtestatud dokumendid on vormistatud kehtestamise käskkirja lisadena. Eelnevalt on arutatud õppekavade üldosasid õppenõukogu[10] ja hoolekogu[11] koosolekul. Direktor selgitas, et õppekava on kehtestatud, kuid ainekavasid lisatud ei ole.

1.3. Õppekavades[12] on toodud kooli visioon – olla isiksust arendav, loov, toetav, koostööd soosiv ja turvaline kool, mis panustab mitmekülgse hariduse omandamisse, et luua parem maailm. Missiooniks on luua võimalused iga õppija arengu toetamiseks, kujundada väärtushinnanguid ja valmisolekut iseseisvaks eluks, arvestades individuaalseid võimeid; jätkata eestikeelse hariduse andmist Maardu linna üldhariduskoolina; olla Maardu linna mitmekultuurilises keskkonnas eestikeelseks haridus- ja kogukonnakeskuseks. Kooli väärtuseks on kasvatada õpilasi, kes on usaldusväärsed, koostööle avatud, loovad, kriitilise mõtlemisega, analüüsivad, ratsionaalsed ning elukestvale õppele orienteeritud. Õppekavas on välja toodud, et üle 50% õpilastest on eesti keelest erineva emakeelega ning seetõttu on keeleõppel oluline roll. Kooli alustalad on[13] isiksuse mitmekülgne arendamine, keeleõpe, projektõpe (sh digiõpe), eesti traditsioonide au sees hoidmine. I kooliastmes pannakse rõhku inglise keele, informaatika ning liikumisõpetuse õpetamisele, II kooliastmes loovainetele ja

[1] PGS, § 17 lg 1.
[2] PGS, § 71 lg 2 p 2.
[3] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord", § 2 p 1.
[4] PGS, § 73 lg 1¹ p 3.
[5] PGS, § 17 lg 2, PRÕK, § 24 lg 4.
[6] PRÕK, § 24 lg 3.
[7] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava".
[8] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava".
[9] Direktori 09.09.2024 käskkiri nr 1-1/16.
[10] Õppenõukogu 29.08.2024 koosoleku protokoll nr nr 1-4/12x.
[11] Hoolekogu 28.08.2024 koosoleku protokoll nr 5.
[12] Põhikooli õppekava üldosa, peatükk 2, gümnaasiumi õppekava, peatükk 2.
[13] Põhikooli õppekava üldosa, peatükk 3, gümnaasiumi õppekava, peatükk 3.

informaatikale, III kooliastmes eesti keelele ja sotsiaalainetele. Kooliastmeti pööratakse läbivalt tähelepanu eesti keele õpetamisele ja õpilaste liikumisaktiivsuse kujunemisele[14].

Õppejuht kinnitas, et kõiki aineid, v.a võõrkeeled, õpetatakse eesti keeles. Direktor tõi välja, et uussisserändajaid on koolis vähe, kuid vene emakeelega õpilasi on viimasel kolmel aastal olnud umbes 75%, varem oli muukeelseid õpilasi umbes 50%. Pidaja esindaja sõnul on positiivne, et muukeelsed pered saavad aru vajadusest eesti keeles õppida.

Õppekava[15] kohaselt on kooli õppe- ja suhtluskeel terve koolipäeva kestel eesti keel. Järelevalves ilmnes, et õppetegevused toimusid eesti keeles, kuid õpilased suhtlesid väljaspool õppetunde siiski valdavalt vene keel. Kooli direktor sõnul suhtlevad õpilased ka väljaspool ainetunde õpetajatega eesti keeles, kuid muu kodukeelega õpilased võivad vahetunnis omavahel vestelda oma emakeeles

1.4. Põhikooli õppekava peab koosnema[16] üldosast ja ainevaldkondade kavadest, gümnaasiumi õppekava üldosast ning ainevaldkonniti või lõimituna koondatud kohustuslike kursuste kavadest, valikõppeainete kavadest ja valikkursuste kavadest[17].

1.5. Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavade üldosad ei ole õigusaktidega kooskõlas ning vajavad täiendamist ja muutmist.

1.5.1. PRÕK sätestab, et kooli õppekava üldosas esitatakse hindamise korraldus, GRÕK, et kooli õppekava üldosas kirjeldatakse hindamise ja gümnaasiumi lõpetamise korraldust[18]. Kooli põhikooli õppekava üldosas on viide õppekava lisale, kuid hindamise korraldust, sh kasutatavat hindamissüsteemi, tuleb kirjeldada ka õppekava üldosas. Gümnaasiumi õppekava üldosas hindamise ja lõpetamise korda ei ole.

1.5.2. PGS[19] sätestab, et kool peab arvestama õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul tema seadusliku esindaja taotluse alusel õpilase õppimist mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses õpetatava osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga ettenähtud õpitulemusi. Õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õpingute arvestamise aluseid tuleb kirjeldada kooli õppekava üldosas. Kooli õppekava üldosades on viidatud võimalusele arvestada kooli õppekavavälist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, kuid ei ole kirjeldatud, milline näeb välja mitteformaalõppe või teises haridusasutuses läbitud õppe arvestamise protsess.

Õppejuhi sõnul oli teada, et õppekava tuleb muuta, seepärast pole mitteformaalse õppe arvestamise korda ja hindamiskorda õppekavasse lisatud, kuid need on kättesaadavad kooli veebilehel. Hindamisjuhend on ka lapsevanematele saadetud. Direktor kinnitas, et koolil on mitteformaalse õppe arvestamise kord, dokument valmis 2026. aasta jaanuaris.

Selgitame, et õppekava on tervikdokument ning koolis kehtestatud korrad peavad olema esitatud õppekavas.

1.5.3. PRÕKi[20] alusel tuleb koolil anda õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta vähemalt kord õppeaastas toimuval

[14] Põhikooli õppekava üldosa, p 3.4.
[15] Põhikooli õppekava üldosa, p 10.1.1.
[16] PRÕK, § 24 lg 5.
[17] GRÕK, § 19 lg 5.
[18] PRÕK § 24 lg 6 p 5, GRÕK § 19 lg 6 p 4.
[19] PGS, § 17 lg-d 4, 5.
[20] PRÕK, § 19 lg 3.

arenguvestlusel kooli õppekavas kehtestatud korras. Kooli õppekavas käitumise ja hoolsuse tagasisidestamist kirjeldatud ei ole.

1.5.4. Riiklike õppekavade[21] alusel tuleb hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord määrata kooli õppekavas. Kooli õppekavades nimetatud korda ei ole.

Direktor selgitas ärakuulamisel, et koolil on eraldi hindamisjuhend, kus on hinnete ja hinnangute vaidlustamist kirjeldatud.

1.5.5. Riiklikud õppekavad[22] sätestavad, et järelevastamiste ja järeltööde tegemise kord määratakse kooli õppekavas.

Kooli õppekavade üldosades vastavat korda ei ole. Õppejuhi sõnul on tunniplaanis järeltööde tegemise ajad. Tööd koostavad aineõpetajad, kuid enamasti on tööde tegemise aegadel õpilaste juures abiõpetajad.

1.5.6. PRÕKis[23] ja GRÕKis[24] on esitatud õppekava läbivad teemad. Kooli õppekavades on teema „Teabekeskkond ja meediakasutus“ kirjeldatud riiklike õppekavade kehtetute versioonide alusel.

1.5.7. GRÕKis[25] on välja toodud gümnaasiumiõpilase õppekoormusesse kuuluvad kohustuslikud kursused, muu hulgas erisused juhul, kui eesti keelt õpitakse teise keelena. Sätestatud on ka õpilase õigus valida kitsa ja laia matemaatika vahel ning riiklik õppekava kohustab koole oma õppekavades määrama tingimused, kuidas on võimalik kitsalt matemaatikalt laiale ja laialt matemaatikalt kitsale üle minna. Nimetatud sätteid kooli õppekavas ei ole.

1.5.8. GRÕK[26] sätestab ainevaldkonnad ja kohustuslikud õppeained, sh võõrkeeled, need on B2-keeleoskustasemega võõrkeel ja B1-keeleoskustasemega võõrkeel. Kooli õppekava üldosas on nimetatud võõrkeel A ja võõrkeel B. Õppeainete nimetused tuleb määrusega kooskõlla viia.

1.6. Põhikooli võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, sotsiaalainete, kunstiainete ja tehnoloogia valdkonnakavad on riikliku õppekavaga vastuolus, ainekavad vajavad täiendamist.

1.6.1. PRÕKi[27] nõuetele ei vasta võõrkeelte valdkonnakavas A-võõrkeele ainekava: inglise keele 8. ja 9. klassi õpitulemused on kirjeldatud ainekava kehtetu versiooni alusel.

1.6.2. PRÕKi[28] nõuetele ei vasta põhikooli matemaatika valdkonnakava ja ainekava: puuduvad üldpädevuste arengu toetamise ning õppeainete lõimingu rakendamise kirjeldused, I kooliastme õpitulemused on kirjeldatud määruse kehtetu redaktsiooni alusel.

1.6.3. PRÕKi[29] nõuetele ei vasta loodusainete valdkonnakava geograafia ainekava, mis on kirjeldatud osaliselt määruse kehtetu versiooni alusel. Bioloogia, füüsika ja keemia ainekavasid ei esitatud.

[21] PRÕK, § 19 lg 4; GRÕK, § 15 lg 3.
[22] PRÕK, § 21 lg 7 ja GRÕK, § 17 lg 5.
[23] PRÕK, § 14 lg 3 p 5 ja lisa 14.
[24] GRÕK, § 10 lg 3 p 5 ja lisa 16.
[25] GRÕK, § 11 lg-d 2, 4 ja lisa 5.
[26] GRÕK, § 1 lg 5.
[27] PRÕK, lisa 8.
[28] PRÕK, § 24 lg 5.
[29] PRÕK, § 24 lg 5 ja lisa 4.

1.6.4. PRÕKi[30] nõuetele ei vasta sotsiaalainete valdkonnakava üldosa, kus puuduvad ainevaldkonna kirjeldus, õppetegevuse kavandamise ja korraldamise ning õppekeskkonna ja hindamise kirjeldused. Inimeseõpetuse ainekavas on õpitulemused ja õppesisu klassiti kirjeldamata, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse ainekavades on õpitulemused kirjeldatud määruse kehtetu versiooni alusel.

1.6.5. PRÕKi[31] nõuetele ei vasta kunstiainete valdkonnakava: muusika ainekava ei esitatud, üldosas on valdkondlik tunnimaht, kuid I kooliastmes puudub 1,5 kunstitundi.

1.6.6. PRÕKi[32] nõuetele ei vasta tehnoloogia valdkonnakava, sest tööõpetuse ainekava puudub, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia ainekavad on kirjeldatud määruse kehtetu versiooni alusel ning ei vasta kehtivatele valdkondlikele põhimõtetele.

1.7. Gümnaasiumi keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, sotsiaalainete ja kunstiainete valdkonnakavad ja ainekavad vajavad täiendamist.

1.7.1. GRÕKi[33] nõuetele ei vasta keele ja kirjanduse valdkonnakava, sest esitati ainult kursuse "Kirjandus ja ühiskond" poolik kava. .

1.7.2. GRÕKi[34] nõuetele ei vasta võõrkeelte valdkonnakava, sest esitamata on valdkonnakava üldosa ning B2-keeleoskustasemega võõrkeele ainekava. B1-keeleoskustasemega võõrkeeles esitati üksnes 12. klassi ainekava.

1.7.3. GRÕKi[35] nõuetele ei vasta matemaatika valdkonnakava, sest üldosa, laia ja kitsa matemaatika ainekavasid ei esitatud.

1.7.4. GRÕKi[36] nõuetele ei vasta loodusainete valdkonnakava, sest üldosa ning bioloogia, geograafia ja keemia kursusekavasid ei esitatud.

1.7.5. GRÕKi[37] nõuetele ei vasta sotsiaalainete valdkonnakava, sest puuduvad üldosa ning inimeseõpetuse ja ajaloo ainekavad. Ühiskonnaõpetuse ainekavast puuduvad õppeaine kirjeldus ning teadmiste, oskuste ja hoiakute loend.

1.7.6. GRÕKi[38] nõuetele ei vasta kunstiainete valdkonnakavas muusika ainekava, sest puuduvad õpitulemused ja õppesisu.

Direktor selgitas, et gümnaasiumiosas toimub õpetöö e-õppena. Koolis ei ole käesoleval õppeaastal 10. ja 11. klassi, 12. klass lõpetab sel kevadel ning siis lõpetab gümnaasiumiosa tegevuse, koolist saab põhikool.

1.8. Lihtsustatud õppekava koolis koostatud ei ole. Nii EHISe[39] andmetel kui õppejuhi kinnitusel koolis lihtsustatud õppekava alusel õppivaid õpilasi ei ole.

1.9. PGS[40] sätestab põhikooliõpilase maksimaalse lubatud õppekoormuse nädalas. Kooli

[30] PRÕK, § 24 lg 5 ja lisa 6.
[31] PRÕK, § 24 lg 5 ja lisa 3.
[32] PRÕK, § 24 lg 5 ja lisa 7.
[33] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 1.
[34] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 7.
[35] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 5.
[36] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 4.
[37] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 6.
[38] GRÕK, § 19 lg 5 ja lisa 3.
[39] EHIS, 13.02.2026.
[40] PGS, § 25 lg 2.

õppekava punktis 10.1.15 on kirjas, et 1.–3. klassi õpilaste päev algab 45-minutilise pikapäevarühma hommikuringiga. Tunnijaotusplaan seda ei kajasta. Direktori sõnul on pikapäevarühm nii hommikul enne tunde kui õhtul pärast tunde. See on vabatahtlik, lapsevanem kirjutab avalduse, kui soovib, et tema laps osaleb. Pikapäevarühm tegutseb eesti keeles, muu kodukeelega õpilastele pakutakse seal tuge. Enamus lapsi osaleb. Õppekavas[41] on ka märgitud, et pikapäevarühm jaguneb hommikuringiks ja pikapäevarühmaks.

1.10. Õppekavas on kirjutatud,[42] et klassijuhataja koostöös aineõpetajatega peab kujundama klassi koostöötundides ja muul ajal õpilase õpioskusi, meeskonnatöö oskust, õpilase isiklikku ettevõtlikkust ja koostöövalmidust läbi iganädalaste klassi nõupidamiste või õpilaste koolituste/loengute/õpitubade, mis on seotud õppekava läbivate teemadega ja nende käsitlemise põhimõtetega. Õppekava[43] kohaselt on ühel päeval nädalas õppetundide pikkus 40 minutit, sest sel päeval toimuvad koostöötunnid. Koostöötunni arvestuslik pikkus on 30 minutit.

Järelevalves selgus, et 4.–9. klasside õpilastel on ühel päeval nädalas kohustuslik 30-minutiline koostöötund, mis kooli õppekavas ei kajastu. See tund toimub ainetundide arvelt, sest sel päeval on ainetunnid 45 minuti asemel 40-minutilised.

Direktori sõnul nimetatakse koostöötunniks klassijuhatajatundi, mis toimub kõikidel klassidel samal ajal kolmapäeva hommikul ning vahel on sel ajal ülekoolilised üritused. Õppejuhi sõnul on ka kolmapäeval tunni pikkus 45 minutit, sellest on ainetund 40 ja koostöötund 5 minutit. Vestluses osalenud õpetajate sõnul on klassijuhatajatund oluline, sest selles tunnis saab klassijuhataja õpilastega rääkida. Õpetajad ei olnud tunni pikkuse osas üksmeelel, mõned neist väitsid, et tund on 45minutiline, sellest 5 minutit on iseseisvat tööd, mõned ütlesid, et 5 minutit on koostöötunniks. Hoolekogu liikmete sõnul räägitakse koostöötundides kooli asjadest, näiteks tuletab klassijuhataja meelde, kui hindeid on vaja parandada. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased väitsid, et koostöötund on kohustuslik ning et selles tunnis planeeritakse üritusi ja projekte, arutatakse klassi asju, näiteks kooli lõpetamisega seonduvat. Õpilased ütlesid, et koostöötund on vajalik ja meeldib neile.

Juhime tähelepanu, et ainetundide arvelt klassijuhatajatunde korraldada ei saa. Kool ei saa ka ületada seadusega[44] sätestatud maksimaalset lubatud nädalakoormust. Klassijuhatajatunnid saab korraldada määruses[45] ette nähtud vaba tunniressursi arvelt või siis peab nendes tundides osalemine olema õpilastele vabatahtlik.

1.11. Õppekavas[46] on märgitud, et õppetööst vabadel päevadel (õpilaste iseõppimise päevad) ja -nädalatel toimuvad õpetajatele koolitused ja koostegemise sündmused. Kooli möödunud õppeaasta kokkuvõttes[47] on välja toodud, et toimus neli iseseisva õppimise päeva.

Järelevalves selgus, et koolis olid nii iseõppimise päevad kui motivatsioonipäevad, kuid käesoleva kalendriaasta algusest neid enam ei korraldata. Direktori sõnul oli varem neli iseseisva õppe päeva, kuid need ei õigustanud end ning korraldus oli keeruline: ei olnud teada, mitu õpilast kooli tuleb, paljusid peab toitlustama. Alates 2026. aasta algusest on koolis nn projektipäevad, mil keskendutakse mingile kindlale projektile. Nendel päevadel toimub õppetöö õpetaja juhendamisel koolimajas. Teemadeks on näiteks uni, nutiseadme kasutamine, tervislik eluviis, liikumine.

[41] Põhikooli õppekava üldosa, p 10.1.5.
[42] Põhikooli õppekava üldosa, p 3.6.
[43] Põhikooli õppekava üldosa, p 10.1.12.
[44] PGS, § 25 lg 2.
[45] PRÕK, § 15 lg 4.
[46] Õppekava, ptk 12.
[47] 2024-2025. õa kokkuvõte, p 2.

Kooli juhtkond täpsustas, et õppetööst vabade päevade all on õppekavas mõeldud koolivaheaegu. Õpilaste iseõppimise päeva on kasutatud ka õpetajate koolituspäevadeks. Motivatsioonipäevadeks nimetasid juhtkonna liikmed päevi, mil 8. ja 9. klassi õpilased, kel olid hinded korras, puudumisi ja hilinemisi polnud ning käitumine korrektne, said nädala sees ühe päeva kodus iseseisvalt õppida. Motivatsioonipäevi käesolevast kalendriaastast enam ei ole.

Vestluses osalenud õpetajate sõnul olid õppetööst vabad päevad õpilaste iseseisva õppe päevad, mil õpilased õppisid üldjuhul kodus ning koolis ei käinud, pidid ise hakkama saama ning Stuudiumi kaudu tööd esitama. Õpetajatel toimusid nendel päevadel koolitused. Motivatsioonipäevade kohta rääkisid õpetajad, et õpilased enamasti ei kasutanud võimalust kodus olla, vaid tulid ikka kooli.

Vestlusel osalenud õpilaste sõnul tehti iseseisva õppimise päevadel projekte, joonistati, koostati retsensioone. Üks õpilane märkis, et eelistab koolis õppimist. Motivatsioonipäevade kohta rääkisid õpilased, et neid oli väga raske saada. Et neid päevi enam ei ole, on õpilaste arvates positiivne, sest õppenädala sees üks puhkepäev ei motiveeri kedagi.

Hoolekogu liikmed ei teadnud, et iseseisva õppe päeval said õpilased ka kooli minna. Üks neist märkis, et I kooliastmes õppival lapsel on liiga keeruline üksi kodus õppida.

1.12. Seadus[48] sätestab, et direktoril tuleb kehtestada päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, näiteks pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotes korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Õppetunnid peavad vahelduma vahetundidega ning vahetunni pikkus peab olema vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.[49] Kooli päevakavas peab olema õpilastele ette nähtud võimalus liikuda õues vähemalt 20 minutit järjest. Selleks võib kasutada nii õuevahetundi kui ka õuesõppe tunde.[50]

Järelevalves esitati kooli direktori käskkiri[51] „Kallavere Keskkooli päevakava kinnitamine 2025/2026 õppeaastaks“, millele on lisatud päevakava. Päevakavas on toodud koolimaja lahtiolekuajad, tundide ja vahetundide, pikapäevarühma ja huviringide toimumise ajad. Õppepäeva keskel on kaks 25minutilist vahetundi, 3. ja 4. tunni vahel on 1.–4. klassi ning 4. ja 5. tunni vahel 5.–12. klassi söögivahetund. Juhtkonna sõnul on söögivahetunnid ühtlasi aktiivvahetunnid: õpilased, kes sel vahetunnil ei söö, käivad õues või spordisaalis, õpetajatel on korrapidamisgraafik, iga päev on keegi ka õues korrapidaja.

1.13. PGS[52] sätestab, et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul seaduslik esindaja. Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra peab kehtestama kooli direktor[53], esitades selle enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule[54] ja hoolekogule[55]. Direktor on vastava korra kehtestanud[56]. Korras[57] on sätestatud, et arenguvestluse toimumise kinnitavad osapooled allkirjaga vastaval blanketil, mis esitatakse õppejuhile.

---

[48] PGS, § 25 lg 6.
[49] PGS, § 24 lg 5.
[50] Vabariigi Valitsuse 07.07.2025. a määrus nr 52 „Nõuded statsionaarse õppega üldhariduskooli õppekeskkonnale, terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele õppekeskkonnas ning õppe ja kasvatuse korraldamisele“, § 14 lg 2.
[51] Direktori 30.10.2023 käskkiri nr 1-1/19.
[52] PGS, § 37 lg 6.
[53] PGS, § 37 lg 7, § 71 lg 2 p 9.
[54] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord", § 2 p 8.
[55] PGS, § 73 lg 1^1 p 11.
[56] Direktori 12.04.2023 käskkiri nr 1-1/11.
[57] Direktori 12.04.2023 käskkirja nr 1-1/11 kinnitatud Kallavere Keskkooli arenguvestluste korraldamise tingimused ja kord, ptk „Arenguvestluse läbiviimine“, p 11.

Järelevalves selgus, et arenguvestlusi ei olnud läbi viidud kõikide õpilaste ja nende seaduslike esindajatega. Eelmise õppeaasta 9. klassi juhataja oli töölt lahkunud ning ei ole teada, kas arenguvestlused toimusid või mitte. Osapoolte allkirjadega blankette ei esitatud. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpetajad kinnitasid, et enamasti jätab arenguvestlusele tulemata kaks-kolm lapsevanemat, vahel räägitakse hoopis lühidalt Teamsi keskkonnas. Direktori kinnitusel antakse linnavalitsusele teada, kui lapsevanem ei tule arenguvestlusele.

Selgitame, et arenguvestlusel osalemine on õpilase õigus ning kool peab selle õiguse tagama. Kõikidest vestlusele tulemata jäänud lapsevanematest tuleb informeerida õpilase elukohajärgset omavalitsust.

1.14. Õppekava[58] kohaselt peavad kõikidel õpetajatel olema konsultatsiooniajad. Kooli kodulehel[59] olid konsultatsioonide ajad olemas ning õppejuht kinnitas, et konsultatsioonid toimuvad. Vestluses osalenud õpetajate sõnul on neil konsultatsioonitunnid, kuid õpilased osalevad neis tagasihoidlikult.

1.15. Õppekavas[60] on märgitud, et õpiabi õpetaja tagab HEV-õpilaste individuaalsed juhendamised paralleelselt klassi õppetööga.

Direktori sõnul õpiabi õpetajaid koolis ei ole, aga kui on vajadus ja kui eelarvelised vahendid võimaldavad, saab aineõpetaja anda lisatunde. Käesoleval õppeaastal olid septembrist detsembrini lisatunnid eesti keeles ja matemaatikas. Individuaalset õpet pakuvad õpetajad vastavalt vajadusele. Septembrist maini on eesti keeles õpiabi kõigis põhikooliklassides, v.a 8. klassis, 1. klassist osaleb 12, 2. klassist 6, 3. klassist 13, 4. klassist 9, 5. klassist 14, 6. klassist 7 ning 7.–9. klassist 6 õpilast. Õppejuht tõi välja, et koolis on kolm abiõpetajat, kes on iga päev 5–6 tundi kusagil klassiruumis. Abiõpetajad ühegi klassi juurde kinnitatud ei ole, õpetajad teavitavad, kui nad abiõpetajat vajavad.

1.16. Klassipäevikud[61] on Stuudiumis. Nii kooli juhtkonna kui õpetajate sõnul peavad sissekanded olema tehtud tunni toimumise päeval enne kella 17. Järelevalve ajal kontrolliti juhuvalimi alusel päevikute sissekandeid, need olid õigeaegselt tehtud ja eestikeelsed.

1.17.Ettepanek direktorile
Selgitada kooli päevakavas, et pikk vahetund on mõeldud õues olemiseks, et nii kooliperel kui lapsevanematel oleks üht moodi arusaadav, millal on võimalik õues olla.

1.18.Ettekirjutused pidajale
1.18.1. Tagada kooli õppekavade üldosade ning valdkonna- ja ainekavade vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kehtestatule vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.5, 1.6 ja 1.7 ning nende alapunktides esitatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.
1.18.2. Tagada, et koolis lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud õpilase suurimast lubatud nädalakoormusest, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.10 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.
1.18.3. Tagada, et koolis viiakse kõikide õpilaste ja nende seaduslike esindajatega vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikes 6 sätestatule läbi arenguvestlused, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.9 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

[58] Põhikooli õppekava üldosa, p 10.1.16.
[59] https://kallavere.ee/konsultatsioonid/, 22.02.2026.
[60] Põhikooli õppekava, ptk 11.
[61] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord", §-d 11, 12.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, sh riigikeeleoskus

2.1. Järelevalves kontrolliti kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses[62] sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse[63] kantud andmete vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Põhikooli direktori kvalifikatsiooninõuded on[64] magistrikraad ja juhtimiskompetentsid, õppealajuhataja kvalifikatsiooninõuded[65] magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse ja juhtimiskompetentsid, õppeasutuste juhid ja õppealajuhatajad peavad oskama eesti keelt C1-tasemel.[66] Õpetaja kvalifikatsiooninõuded[67] on kas magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja õpetajakutse või siis doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele. Kvalifikatsiooninõuetele vastavateks loetakse ka isikud, kes on enne 2013. aasta 1. septembrit omandanud pedagoogilise keskeri- või kõrghariduse, samuti enne 2013. aasta 1. septembrit põhikoolis või gümnaasiumis õpetajana või õppealajuhatajana või kutseõppeasutuses üldharidusainete õpetajana töötanud isikud, kes on omandanud kõrghariduse õpetatavas aines ja kes omavad pedagoogilisi kompetentse. Alates 2002. aasta 1. juunist hariduse infosüsteemis registreeritud õppekavade puhul loetakse kõrgharidusena magistrikraadi.[68] Eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad oskama eesti keelt C1-tasemel[69], kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel[70]. Eripedagoogil, koolipsühholoogil ja logopeedil peab olema[71] erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või vastavalt kas eripedagoogi, koolipsühholoogi või logopeedi kutse, sotsiaalpedagoogil[72] erialane kõrgharidus või sellele vastav kvalifikatsioon või sotsiaalpedagoogi kutse. Eestikeelsete lastega töötavad tugispetsialistid peavad oskama eesti keelt C1-tasemel[73].

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 35: direktor, kes töötab ka õpetajana, õppejuht, eripedagoog, kes õpetab erivajadusega õpilasi, sotsiaalpedagoog, kes töötab ka õpetajana, ja 31 õpetajat. Kvalifikatsioon vastab nõuetele õppejuhil, eripedagoogil ja 12 õpetajal. Direktoril on kvalifikatsioon töötada direktorina, kuid õpetajana mitte. Sotsiaalpedagoogil on kvalifikatsioon töötada sotsiaalpedagoogina, kuid õpetajana mitte.

33 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat oskab eesti keelt C1-tasemel, üks võõrkeeleõpetaja B2-tasemel. Ühel õpetajal puudub keeletaset tõendav tunnistus ning temal õpetajana töötada õigust ei ole. Koolil tuleb tagada keelenõuetele mittevastava õpetaja ametikoha täitmine isikuga, kelle kvalifikatsioon vastab ettenähtud eesti keele oskuse nõudele[74], lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikest 4 ja § 87 lõike 3¹ punktist 1.

---

[62] PGS, § 74¹.
[63] EHIS, 27.10.2025.
[64] PGS, § 74¹ lg 1.
[65] PGS, § 74¹ lg 2.
[66] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p 6.
[67] PGS, § 74¹ lg 4.
[68] PGS, § 99 lg 1.
[69] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6, 7.
[70] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6.
[71] PGS, § 74¹ lg-d 7, 9, 10.
[72] PGS, § 74¹ lg 8.
[73] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p 9.
[74] PGS, § 74¹ lg 4, § 87 lg 3¹ p 1.

Kooli 38-l õppe- ja kasvatusala töötaja ametikohal töötab 17 (45%) nõutava kvalifikatsiooniga ja 21 (55%) nõutava kvalifikatsioonita isikut.

2.2. Seadus[75] sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab olema nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Kooli 34 õpetajast, k.a direktor, eripedagoog ja sotsiaalpedagoog, on nõutav kvalifikatsioon 13-l (38%), 21-l (62%) nõutavat kvalifikatsiooni ei ole. Ühel õpetajal puuduvad nii eesti keele oskus kui ka õpetajakutse. Kuuel õpetajal puudub kutse, neist üks õpib doktorantuuris. 14 õpetajal puuduvad nii magistrikraad kui õpetajakutse, 1 neist on põhiharidusega, temal õpetajana töötada õigust ei ole.[76] Üks õpetaja õpib bakalaureuse- ja kaks magistriõppes õpetajakoolituse õppekaval.

Ärakuulamisel esitas kool põhiharidusega õpetajale 17.03.2026 välja antud lõputunnistuse ja hinnetelehe, millest ei selgu, et gümnaasiumi lõpetamise tingimused[77] oleksid täidetud.

EHISe ja koolis kontrollitud andmetel annavad õpetajad 499 õppetundi, neist 176 (35%) tundi õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 323 (65%) tundi õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

Eeltoodust lähtuvalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.3. PGSi[78] kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu.

Koolis oli 2016. aastal valminud kord. Järelevalve ajal kehtestas[79] hoolekogu uue konkursikorra nimetusega „Kallavere Keskkooli pedagoogilise personali vabade ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord“.

2.4. Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.[80] Sellisel juhul peab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi korraldama.

Koolis ei vasta kvalifikatsioon nõuetele 21 õpetajal, neist 6-ga, sh põhiharidusega õpetajaga ja õpetajaga, kel puudub riigikeele oskust tõendav dokument, olid sõlmitud tähtajatud töölepingud. Ärakuulamisel täpsustati, et põhiharidusega õpetajal on tähtajaline leping.

Direktor selgitas, et põhikooliharidusega õpetaja töötas koolis juba enne, kui tema tööle asus. Käesoleval õppeaastal anti talle lisaks veel ühe õppeaine tunnid, sest õpetajaid ei olnud.

---

[75] PGS, § 74 lg 9.
[76] PGS, § 74 lg 7.
[77] PGS, § 31; GRÕK, § 18 lg 3; Vabariigi Valitsuse 13.08.2020. a määrus nr 113 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuse ning riigieksamitunnistuse statuut ja vormid“, § 11.
[78] PGS, § 74 lg 6, § 73 lg 1^1 p 8.
[79] Hoolekogu 04.03.2026 koosoleku protokoll nr 2.
[80] PGS, § 74 lg 7.

Kooli juhtkonna sõnul korraldatakse õpetajate leidmiseks konkursse, kuulutused avaldatakse Õpetajate Lehes, CV Keskuses, Töötukassa lehel, sotsiaalmeedias. Töötajad aitavad õpetajaid otsida ning kui keegi uue õpetaja kooli kutsub ning see õpetaja katseaja läbib, saab kutsuja värbamistasu.

2.5. PGSi[81] kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse.

Koolis töötavad vastava kvalifikatsiooniga sotsiaalpedagoog ja eripedagoog, logopeedi ja koolipsühholoogi ei ole. Direktori sõnul teenusepakkujatega koostöölepinguid sõlmitud ei ole. Tugispetsialiste otsitakse Töötukassa, CV Keskuse ning sotsiaalmeedia kaudu.

2.6. Direktoril tuleb määrata[82] hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*), kelle ülesanne on korraldada õpilaste arengu toetamist.

Koolis töötab 0,4 koormusega HEVKO, tema tööülesanded kajastuvad ametijuhendis.

2.7. Seaduses[83] on sätestatud, et õpetaja ametialane kohustus on arendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega.

EHISe andmetel on viimaste aastate (2021–2025) jooksul osalenud eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika pikematel koolitustel 8 kooli õpetajat kokku 467 tunni ulatuses. Lühematel kursustel on osalenud 14 õpetajat 221 tunni ulatuses.

Vestluses osalenud õpetajate sõnul osalevad nad meeleldi koolitustel. Igal õppeaastal on igal õpetajal võimalus osaleda ühel tasulisel koolitusel, lisaks tasuta koolitustel ja koolis kohapeal korraldatavatel koolitustel. Direktori sõnul korraldab õppejuht igal õppeaastal kõikide õpetajatega arenguvestluse, mille käigus selgub koolitusvajadus. Toimuvad õpetajate ühised koolitused, kuid õpetajatel on võimalik ka muudel koolitustel osaleda. Lisaks on igal uuel kvalifikatsioonita õpetajal toeks mentor, keda koolis nimetatakse kohvisõbraks.

Õpetajate sõnul on neile toeks tunnivaatlused ja tunnivaatlustele järgnev tagasiside. Õpetajad käivad kaks korda aastas kolleegide tunde vaatlemas, lisaks käib tunde vaatlemas ka õppejuht. Tunnivaatlustel täidetakse tunnivaatlusleht. Tagasisidet saadakse nii kolleegidelt kui õppejuhilt.

Õppejuht rääkis, et tunnivaatlused on planeeritud, õpetajaid teavitab ta enamasti umbes nädal ette, kuid teeb mõnikord ka ette teatamata tunnivaatlusi. Eelmisel õppeaastal vaatles ta 50 õppetundi, käesoleval õppeaastal oli kohapealse järelevalve ajaks vaadelnud 13 tundi. Rohkem vaatleb ta alustavate õpetajate tunde. Õppejuht täidab vaatluslehe, mille soovitusosas toob välja ettepanekud, sh ka eestikeelse õppe kohta. Õpilaste eesti keele oskusega seonduvat ta eraldi ei jälgi, see on üks osa tunnivaatlusest. Õppejuht edastab vaatluslehe õpetajale ning seejärel toimub tagasisidestamine. Vaatluste tulemustest teeb õppejuht õppeaasta lõpus kokkuvõte, mida kajastab õppeaasta kokkuvõttes ja tutvustab hoolekogule, pikem analüüs esitatakse õpetajate koosolekul õpetajatele ja direktorile.

2.8. Õpetaja kutsestandardis on sätestatud, et õpetaja kavandab õpetamist pedagoogiliselt asjatundlikult, lähtudes õppekavast.

[81] PGS, § 37 lg 2.
[82] PGS, § 46 lg 2.
[83] PGS, § 75 lg 2.

Õppejuhi sõnul õpetajad planeerivad oma tööd, koostades töökavad. Õppejuht jälgib ka päevikute täitmist, vaatleb õppetunde.

Õpetajad teevad omavahel koostööd: igal nädalal on õpetajate koostöötund, lisaks toimuvad õpetajate koosolekud. Koolis töötavad ainesektsioonid, liikmed kohtuvad korra kvartalis. Ainesektsioonide juhid koostavad igal kevadel oma tegevuse kohta aruande.

2.9. **Ettepanekud direktorile**

2.9.1. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel, kel on olemas magistritaseme haridus, esimesel võimalusel kutset taotleda ning toetada ja motiveerida neid kutse omandamisel.

2.9.2. Innustada õpetajaid, kel nõutud tasemeharidus puudub, õppima asuma ning toetada neid tasemehariduse omandamisel.

2.9.3. Leida eesti keele ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele võimalusi õppida teiste koolide kogemustest ning osaleda õpetajavahetuse projektides, et tuua kooli uusi ideid, kogemusi, metoodikaid.

2.9.4. Tunde tagasisidestades panna rõhku sellele, kuidas õpetaja õpilaste eesti keele oskust toetab, sest koolis on palju muu koduse keelega õpilasi.

2.10. **Ettekirjutused pidajale**

2.10.1. Tagada koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2.10.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74^1 esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub nõutav kvalifikatsioon vastavalt käesoleva õiendi punktides 2.2 ja 2.4 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2.10.3. Tagada keelenõuetele mittevastava õpetaja ametikoha täitmine isikuga, kelle kvalifikatsioon vastab ettenähtud eesti keele oskuse nõudele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74^1 lõikest 4 ja § 87 lõike 3^1 punktist 1. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2.10.4. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74^1 lõikest 10. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2.10.5. Tagada koolis koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74^1 lõikest 8. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. Koolis õppis EHISe[84] ja kohapeal kontrollitud andmetel 298 õpilast. Kõiki õppeaineid, v.a võõrkeeled, õpetatakse ja õpitakse eesti keeles. Juhtkonna hinnangul on eesti kodukeelega õpilasi umbes neljandik, muu kodukeelega õpilasi aga kolm neljandikku. Eestikeelsete õpilaste osakaal on erinevates klassides erinev, kuid ühes 24 õpilasega klassis oli kohapealse järelevalve ajal vaid üks eesti kodukeelega õpilane.

Järelevalve üks eesmärk oli välja selgitada, kas kooli tegevus on korraldatud nii, et õpilastel on võimalik jõuda riiklikult sätestatud õpitulemusteni ja saavutada nõutud keeleoskuse tase, mis võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti keeles. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati kaheksat tundi: viit eesti keele tundi ja

[84] EHIS, 17.02.2025.

kolme eestikeelset ainetundi.

3.2. Õigusaktides[85] on sätestatud, et õppekeskkond peab toetama õpilase arengut, peab võimaldama õpilasel õppes aktiivselt osaleda. Õppimine peab toimuma ruumis, kus õppekeskkond soodustab kommunikatiivset keeleõpet, õpilastel peab olema omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskuju; ruumis, kus on võimalus liikumist eeldavateks tegevusteks, näiteks rühmatööks ja õppemängudeks, kus saab inventari ümber paigutada ning on võimalik kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale[86]. Määruses[87] on sätestatud, et tundides tuleb kasutada nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid. Õpilane peab olema õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Õpetaja loodud õppekeskkond peab toetama õpilase arengut[88], käesoleva järelevalve eesmärgist lähtudes õpilaste eesti keele õpet.

Kooli veebileht on eestikeelne. Ruumides olid kohapealse järelevalve ajal eestikeelsed sildid ja infomaterjalid, ainekabinettides eesti keele ja eestikeelse aineõppe toetamiseks seintel keelematerjalid, grammatikatabelid, õpilaste tööd, kuid oli ka klassiruume, kus niisuguseid materjale oli vähe. Mõned õpetajad jagasid ainekabinette ning ei olnud seetõttu kuigi palju toetavaid materjale kasutanud.

Kool on hästi varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega ehk arvutite, ekraanide, digitahvlitega, õpetajad kasutasid neid eesti keele tundides ja eestikeelsetes ainetundides eeskätt õppe sisu visualiseerimiseks. Õppeasutuse füüsiline keskkond vastab riikliku õppekava põhinõuetele.

Vaadeldud tundides olid tagatud põhieeldused kommunikatiivset keeleõpet soodustava õppekeskkonna loomiseks. Õpetajatel oli õpilastega hea kontakt, klassides valitses töine õhkkond. Kõik tunnid toimusid eesti keeles, vahekeelt ei kasutatud. Enamik külastatud õpetajaid rääkis eesti keelt emakeelena või vigadeta, vaid ühel õpetajal esines rääkides mõningaid keelevigu.

Üldjuhul domineerisid külastatud tundides traditsioonilised õppemeetodid, õpetajad andsid kõikidele õpilastele üheaegselt samad ülesanded. Õpetajad rääkisid enamasti ise ning esitasid õpilastele õpitust arusaamise kohta küsimusi, millele sai lühidalt vastata. Kasutati ka aktiivõppemeetodeid, kuid mitte märkimisväärses ulatuses. Õppemeetodeid, mis eeldaks õpilaste rääkimist ja omavahelist suhtlust, nägi vaadeldud tundides vähe. Õpetajad arendasid rohkem õpilaste kuulamise ja lugemise, vähem kirjutamise ja rääkimise oskust. Oli ka tunde, kus õpilased said rohkem rääkida ning ka muu kodukeelega õpilased suutsid end väljendada. Kuna õpilased rääkisid vähe, on nende eesti keele oskust ja keelest arusaamist raske hinnata.

Vaadeldud tundides kasutasid õpetajad valdavalt eesti õppekeelega koolidele mõeldud õppevara, kuid paljud õpetajad olid ka ise eestikeelseid töölehti ja presentatsioone koostanud.

Tunnivaatlustel viibis kooli esindajana õppejuht, kes andis pärast tunde õpetajatele tagasisidet. Tagasisidevestlus viidi läbi koolis kasutusel oleva tunnivaatluslehe alusel. Õppejuhi tagasiside oli heatahtlik ja julgustav, ta tõi välja ennekõike positiivse, metoodilisi soovitusi ja konstruktiivset kriitikat oli vähevõitu. Kuna õpetajad ise oma tundi enamasti ei analüüsinud, jäi selgusetuks, kas neil planeeritu õnnestus või mitte.

[85] PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 5 lg 1.
[86] PRÕK, lisa 1 p 1.7.
[87] PRÕK, § 5 lg 4 p 6.
[88] PRÕK, § 5 lg 1.

Võimalus erinevates suhtlussituatsioonides keelt kasutada aitab kaasa keele omandamisele ja toetab õppija motivatsiooni keelt õppida. Juhtkonna sõnul toimuvad kõik õppekava toetavad tegevused eesti keeles. Koolis on mitmeid huviringe – spordiring, kaks võrkpalliringi, tantsuring, tantsumänguring, jõutreening – ning need toimuvad eesti keeles.

Vestluses osalenud õpetajad rääkisid, et väljaspool kooli ei ole õpilastel keskkonda, kus eesti keeles suhelda. Linnas eestikeelset huviharidust ei ole. Lapsed tulevad kooli lasteaiast, kus räägitakse pigem vene keeles. Õpetajate arvates peaksid klassid olema väiksemad, sest õpilased on valdavalt vene kodukeelega. Vene keelt õpetajad abikeelena siiski ei kasuta, pigem näitavad pilte, püüavad seletada lihtsate sõnadega, kasutavad kehakeelt.

Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles. Õpilased ütlesid, et saavad eesti keeles suhelda omavahel ja internetis, nende sõnul sõltub tahe eesti keeles rääkida õpilase enda motivatsioonist. Õpilased kinnitasid, et kooli huviringid on eestikeelsed.

3.3. **Ettepanekud direktorile**

3.3.1. Suunata tunnivaatluste tagasisides õpetajaid eneseanalüüsile, toetamaks õpetaja professionaalset arengut.

3.3.2. Analüüsida tunnivaatluste tagasisides, kas ja kuidas õpilasi toetatakse ainetundides eesti keeles, saamaks kindluse, et õpilaste keeleoskus ei takista ainealaste teadmiste omandamist.

3.3.3. Jagada eesti keele tundides klassid kaheks või mitmeks rühmaks, et muukeelsed õpilased saaksid rohkem eesti keelt kasutada.

3.3.4. Pöörata tähelepanu, et õpetajad kasutaksid tundides erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid metoodilisi võtteid, et nad looksid õpilastele tunnis võimalikult palju võimalusi eesti keeles rääkida.

3.3.5. Pöörata tähelepanu, et õpetajad arendaksid tundides nii õpilaste rääkimis-, kuulamis-, kirjutamis- kui lugemisoskust.

4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

Kooli lõpetajate põhikooli eesti keele riikliku lõpueksami tulemused on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest tulemusest madalamad ning ka aastate kaupa langenud (tabelid 1 ja 2): 2018. aastal oli keskmine 65,3%, 2025. aastal 54,5%. Vaid 2023. aastal olid selle suundumuse puhul erand, kooli õpilaste tulemuste keskmine oli 68,1% ehk vaadeldud aastate kõrgeim. Võrdluseks: ka matemaatika lõpueksamite tulemused on olnud enamasti vabariigi keskmisest madalamad, vaid 2023 . aastal oli kooli keskmine tulemus kõrgem kui Eesti keskmine: koolis 74,4%, Eestis 65,7%. Teistes õppeainetes on kooli tulemused olnud vabariigi keskmise lähedal või pisut nõrgemad, mõnes aines ka pisut kõrgemad (näiteks 2024. aastal oli vene keele tulemus koolis 90,7%, Eestis 79,3%, inglise keele tulemus 2021. aastal koolis 92,6%, Eestis 89,5%).

Tabel 1. Põhikooli riiklike lõpueksamite keskmised tulemused koolis (%).

Õppeaine	2018	2019	2021	2023	2024	2025
Ajalugu	-	76,0	-	-	-	-
Bioloogia	-	76,0	-	-	73,7	-
Eesti keel	**65,3**	**65,4**	**58,8**	**68,1**	**58,0**	**54,5**
Füüsika	-	-	-	-	-	79,0
Geograafia	-	-	72,0	-	-	-
Inglise keel	84,0	91,0	92,6	92,4	86,1	82,0
Keemia	83,0	-	-	-	-	-
Matemaatika	**61,5**	**64,6**	**48,5**	**74,4**	**58,7**	**53,1**
Vene keel	-	-	-	89,8	90,7	88,6
Vene keel (võõrkeel)	88,0	86,7	84,6	-	-	-
Ühiskonnaõpetus	76,2	32,0	64,0	-	61,5	-

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Tabel 2. Põhikooli riiklike lõpueksamite keskmised tulemused Eestis (%).

Õppeaine	2018	2019	2021	2023	2024	2025
Ajalugu	81,5	79,4	77,8	78,5	78,0	80,1
Bioloogia	72,1	71,1	62,5	67,5	74,3	72,3
Eesti keel	**73,9**	**73,3**	**70,8**	**71,7**	**75,9**	**73,9**
Füüsika	76,5	81,9	79,6	78,0	73,9	81,0
Geograafia	70,8	71,8	69,9	74,5	71,1	72,3
Inglise keel	90,2	91,2	89,5	89,8	87,9	86,8
Keemia	84,6	84,2	81,1	83,1	85,6	85,8
Matemaatika	**65,9**	**71,7**	**56,8**	**65,7**	**64,2**	**64,6**
Bene keel	70,8	75,0	67,7	76,2	79,3	79,3
Vene keel (võõrkeel)	87,7	87,1	83,8	-	-	-
Ühiskonnaõpetus	76,2	73,1	68,2	70,8	73,3	67,0

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.1. Keskmise hinde kujunemisest annab ülevaate 90%-st kõrgema ja 50%-st madalama tulemuse saavutanute osakaal (tabelid 3 ja 4). Koolis on üle 90% saavutanud õpilasi vähe, alla 50% saavutanuid aga palju. Kui Eestis kesmiselt oli alla 50%-lisi sooritusi näiteks 2025. aastal 4%, siis koolis 40%, kui 2024. aastal Eestis 2%, siis koolis 12%. Üle 90% võimalikust maksimaalsest tulemusest sai Eestis 2025. aastal 17% õpilastest, koolis niisuguseid õpilasi ei olnud. 2024. aastal sai 90%-lise või kõrgema tulemuse vabariigis 19%, koolis aga 4% õpilastest.

Tabel 3. Põhikooli eesti keele riiklikul lõpueksamil alla 50% või vähemalt 90% saanud lõpetajate osakaal ning keskmised tulemused Eestis ja koolis.

Aasta	2018	2019	2021	2023	2024	2025
Sooritajaid koolis	12	18	32	15	24	15
Keskmine tulemus Eestis	74	73	71	72	76	74
Keskmine tulemus koolis	65	65	59	68	58	54
Alla 50% tulemuse osakaal Eestis (%)	3	3	9	3	2	4
Alla 50% tulemuse osakaal koolis (%)	0	17	38	7	12	40
90% või suurema tulemuse osakaal Eestis (%)	18	16	12	12	19	17
90% või suurema tulemuse osakaal koolis (%)	8	6	6	7	4	0

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Tabel 4. Põhikooli eesti keele riikliku lõpueksami protsentuaalsete tulemuste jaotus koolis.

Aasta	2018	2019	2021	2023	2024	2025
Sooritajaid	12	18	32	15	24	15
Alla 50% sooritajate arv	0	3	12	1	3	6
50…69%	7	7	9	7	15	5
70…89%	4	7	9	6	5	4
vähemalt 90%	1	1	2	1	1	0

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

4.2. Kooli gümnaasiumiosa lõpetajate eesti keele riigieksami tulemused on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest nõrgemad (tabel 5), kuid aastate lõikes on tulemused tõusnud: 2022/2023. õppeaastal saavutasid eksami sooritajad keskmiselt 37,5 punkti, 2023/2024. õppeaastal 42,5 ja 2024/2025. õppeaastal juba 60,7 punkti võimalikust. Kõik lõpetajad tegid eesti keele eksami, eesti keel teise keelena riigieksamit ei sooritanud ükski lõpetaja. Tulemusi mõjutab eksami sooritajate väga väike arv (tabel 6): kui 2021/2022. õppeaastal oli eesti keele

eksami sooritajaid 14, siis 2023/2024. õppeaastal vaid 2.

Võrdluseks: matemaatikas olid tulemused veelgi nõrgemad, ulatudes 7,5st punktist 2023/2024. aastal 22,5ni 2024/2025. õppeaastal. Inglise keele riigieksamil oli lõpetajate keskmine tulemus Eesti keskmise lähedal, olles mõnel aastal veidi nõrgem ja mõnel aastal veidi parem.

Tabel 5. Gümnaasiumi lõpetajate riigieksamite keskmised tulemused koolis.

Eksam	keskmine koolis, 2022/2023	keskmine Eestis, 2022/2023	keskmine koolis, 2023/2024	keskmine Eestis, 2023/2024	keskmine koolis, 2024/2025	keskmine Eestis, 2024/2025
Eesti keel	37,5	59	42,5	61	60,7	63
Eesti keel teise keelena	-	74	-	72	-	76
Inglise keel	73,5	74	77,5	73	73,5	76
Matemaatika (kitsas)	21	29	7,5	38	22,5	38
Matemaatika (lai)	16	66	-	56	-	64

.Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Tabel 6. Gümnaasiumi lõpul eksami sooritanute arvud koolis.

Eksam	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Eesti keel	3	14	6	2	3
Inglise keel	1	7	6	2	4
Matemaatika (kitsas)	2	8	4	2	4
Matemaatika (lai)	1	6	2	-	-

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kooli juhtkond selgitas, et enamus õpilasi on muu emakeelega, aga on teinud eesti keele eksami nagu eesti kodukeelega õpilased, seega ei ole tulemused võrreldavad. Kui nad oleksid teinud eesti keel teise keelena eksami, oleksid tulemused teistsugused. Sel õppeaastal teevad kuus õpilast eesti keele kui teise keele eksami. Juhtkonna sõnul on probleemiks ka asjaolu, et mitu aastat ei leitud kvalifikatsiooniga eesti keele õpetajat. Jaanuarist tuli kooli eesti keele õpetaja, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele.

4.3. PGSi[89] kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Arengukava ja selle muudatused tuleb valmistada ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava peab kinnitama kooli pidaja või tema volitatud isik ja kooli direktor annab selle täitmisest aru kooli pidaja kehtestatud korras.[90] Arengukava ja selle muudatused tuleb esitada enne kinnitamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule[91], õpilasesindusele ja õppenõukogule[92].

Kooli arengukava on koostatud perioodiks 2020–2026, pidaja on selle kinnitanud[93], eelnevalt on arengukava arutanud hoolekogu[94] ja õppenõukogu[95]. Arengukavas on välja toodud kooli visioon ja missioon, õppeasutuse iseloomustamiseks on muu seas kirjutatud, et tunnuslause on

[89] PGS, § 67 lg 1.
[90] PGS, § 67 lg 2.
[91] PGS, § 73 lg 1¹ p 1.
[92] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord", § 2 p 1.
[93] Maardu Linnavolikogu 25.08.2020. a määrus nr 75 „Kallavere Keskkooli arengukava kinnitamine“.
[94] Hoolekogu 28.04.2020 koosoleku protokoll.
[95] Õppenõukogu 21.04.2020 koosoleku protokoll nr 1-4/1.

„Mõeldes Sulle, loome väärtusi!“ ning et koolipere liikmed on usaldusväärsed, avatud koostööle, loovad, kriitilise mõtlemisega, analüüsivad, ratsionaalsed, elukestvale õppele orienteeritud. Dokumendis on kirjutatud, et arengukava koostamise ajal elas Maardus 56 rahvuse esindajaid, nendest 16% olid eestlased.

Arengukava on esitatud valdkondade kaupa, iga valdkonna puhul on kirjutatud, mis eelmise arengukava perioodi jooksul toimus, kuid tugevusi ja parendusvaldkondi välja toodud ei ole. Küll aga on püstitatud eesmärgid perioodiks 2020–2026.

Personalijuhtimise valdkonnas on seatud peaeesmärgiks, et koolis töötab kvalifikatsioonile vastav, elukestvat õpet väärtustav, motiveeritud ning arengule suunatud personal, kes on õppijate arengu toetamisel ühtne meeskond. Eesmärgi saavutamiseks plaaneeritakse värvata kvalifikatsiooninõuetele vastavad töötajad, innustada töötajaid kvalifikatsiooni saavutama, luua töötajatele võimalused regulaarselt oma pädevusi sise- ja väliskoolitustel tõsta, planeeritakse töötajatega kord õppeaastas koostöövestlusi korraldada ja rahulolu-uuringuid läbi viia, juhtkonna ja kolleegide poolt tagasiside saamiseks soovitakse korraldada lahtiseid tunde. Kes nende tegevuste elluviimise eest vastutab, millal need läbi viiakse ning millises ulatuses neid tegevusi teha planeeritakse, dokumendist ei selgu. Kui puuduvad konkreetsed vastutajad, tähtajad ja mõõdetavad indikaatorid, on keeruline eesmärkide täitmist või täitmata jätmist hinnata.

Direktori sõnul ei ole eesmärk kindlasti täidetud, sama eesmärgiks seatakse ka uues arengukavas.

Õppe- ja kasvatustegevuse puhul on kirjutatud, et arengukava koostamisele eelneval perioodil on õpilasi toetatud õpiabi- ja individuaaltundidega, lisa eesti keele ja tasemerühmadega. Arengukava peaeesmärgi all on kirjeldatud õppekorraldust, näiteks on kirjutatud, et esimeses kooliastmes õpetavad klassiõpetajad, teises ja kolmandas kooliastmes aineõpetajad, on loetletud õppekava läbivaid teemasid. Lisaks peaeesmärgile on esitatud eesmärk: kooli õppe- ja kasvatustöö on õppija individuaalsust arvestav, kvaliteetne ning tulemuslik, seda toetab toimiv tugisüsteem; loodud on soodsad ja toetavad tingimused õpilase võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks, et neist saaksid haritud, täisväärtuslikud ühiskonna liikmed, kes tulevad edukalt ja iseseisvalt toime edasiste õpingute ja eluga, suudavad sotsialiseeruda mitmekultuurilises ühiskonnas. Seejärel on esitatud veel kolm eesmärki: iga õppija omandab õppekava oma võimetele vastavalt; õpe on miktmekesine, motiveeriv ja huvitav; õpikeskkond on turvaline ning tervisenõudeid järgiv.

Enamik vastavatest tegevustest on õigusaktidest tulenevad ja igale õppeasutusele kohustuslikud: arenguvestlused peredega, tugispetsialistide kaasamine, õppetöös õpilaste individuaalsete iseärasuste märkamine, digivahendite kasutamine õppeprotsessis. Kuid planeeritakse ka muukeelsetele õpilastele täiendavat eesti keele õpet võimaldada, üld-, praktilist, projekt-, avastus- ja uurimuslikku õpet rakendada, huvitegevust õppeprotsessiga siduda, kõikides kooliastmetes kujundavat hindamist rakendada, riskikäitumist ja kiusamist ennetada ja vähendada.

Juhtkonna sõnul saavad täiendavat eesti keele õpet need õpilased, kelle puhul klassijuhataja ja aineõpetaja vastavat vajadust näevad. Lisaõpet pakutakse, kui vanem sellega nõustub. Näiteks 4. ja 5. klassist on tehtud ettepanek 22 õpilasele, täiendavas õppes käib neist 8.

Õppe- ja kasvatustegevuste puhul ei ole määratud, kes nende tegevuste elluviimise eest vastutab, millal need läbi viiakse ning millises ulatuses neid tegevusi teha planeeritakse. Kui puuduvad konkreetsed vastutajad, tähtajad ja mõõdetavad indikaatorid, on keeruline eesmärkide täitmist või täitmata jätmist hinnata.

Direktori sõnul ei ole kindlasti kõiki arengukavas püstitatud eesmärke täidetud. Kuna mõõdikud puuduvad, siis on keeruline saavutatut hinnata. Õppejuhi sõnul on kool liitunud kiusamisest vaba kooli programmiga. Sotsiaalpedagoog on kiusamise kohta küsitlusi korraldanud, eelmise aasta küsitlus näitas, et internetikiusamist oli vähem, sel aastal on juhtumite arv tõusnud. Sügisel käis sotsiaalpedagoog tundides ja rääkis õpilastega kiusamisest. Juhtumitega tegelevad sotsiaalpedagoog, HEVKO ja klassijuhataja.

Koolis on alustatud uue arengukava koostamisega. Direktori sõnul on kutsutud koostamisel osalema erinevate huvigruppide esindajaid, nt hoolekogu liikmeid, aga huvi ei ole olnud. Uue arengukava koostamisega tegelevad kooli töötajad.

4.4. PGSi[96] kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust. Järelevalves vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi eesti keele ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

Koolis on sisehindamise läbiviimise kord, mille direktor on käskkirjaga[97] kinnitanud. Kord sätestab, et sisehindamine on pidev protsess, mille käigus selgitatakse välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad[98], et lähtudes eelmise õppeaasta töö analüüsist, kooli arengukavast, kooli arengukava tegevuskavast kinnitab kooli direktor käskkirjaga igal õppeaastal käesoleva perioodi sisehindamise prioriteedid[99].

Direktor kinnitas, et sellist käskkirja, millega oleks kehtestatud sisehindamise prioriteedid, koostatud ei ole. Jälgitakse erinevaid andmeid, nt eksamitulemusi, vaadatakse tulemusi Haridussilmast, korraldatakse küsitlusi. Sel õppeaastal on õpetajatelt küsitud, millise pikkusega peaks olema õppetunnid, mis kell peaks algama koolipäev. Läbi on viidud lastevanemate ja õpilaste rahuloluküsitlusi, nendega tegeleb arendusjuht.

Lisaks on korras sätestatud, et sisehindamist viib läbi kooli juhtkond, kaasates kooli personali ning õpilasesinduse, lastevanemate, koolipidaja ja hoolekogu esindajad[100], et sisehindamise läbiviimise aja, läbiviijad, hindamisvaldkonnad, vahearuande valmimise tähtaja määrab kooli direktor käskkirjaga igaks õppeaastaks[101]. Direktori kinnitusel käskkirjaga neid kinnitatud ei ole.

Samas on kehtestatud, et sisehindamise aruanne koostatakse üks kord kolme aasta jooksul ning selle valmimise tähtaja määrab kooli direktor käskkirjaga[102].

Direktori sõnul tegi eelmise aruande eelmine direktor, kevadel otsustatakse, millal järgmine sisehindamise aruanne koostatakse, kuid ilmselt tehakse seda sügisel.

Sisehindamise korras on sätestatud[103], et sisehindamisel kasutatavad meetodid on õppeasutuse tegevusnäitajate, statistika ja finantsaruandluse ning muu kogutud informatsiooni analüüs, kooli dokumentatsiooni analüüs, kooli huvigruppidele koostatud küsimustike ja vestluste andmed,

[96] PGS, § 78 lg 1.
[97] Direktori 04.10. 2016 käskkiri nr 1-1/49.
[98] Sisehindamise kord, p 1.2.
[99] Sisehindamise kord, p 1.3.
[100] Sisehindamise kord, p 2.1.
[101] Sisehindamise kord, p 2.2.
[102] Sisehindamise kord, p 2.3.
[103] Sisehindamise kord, p 2.5.

õppe- ja kasvatustegevuste ning õpilaste tööde vaatlus ja analüüs, küsitluste ja koostöövestluste korraldamine ning tulemuste tagasisidestamine ja analüüs, õppeasutuse õpi- ja kasvukeskkonna, õppevahendite ning inventari ülevaatus ja analüüs. Iga õppeaasta lõpus esitatakse õppenõukogule sisehindamise vahearuanne, tuues välja õppeasutuse tugevused, parendusvaldkonnad ning parendustegevused, millest lähtudes püstitatakse järgmise õppeaasta eesmärgid ning määratletakse tegevused arengukava tegevuskavas.[104]

Järelevalves ei esitatud sisehindamise aruannet, kuid esitati kahe viimase õppeaasta õppe- ja kasvatustöö kokkuvõtted.

4.5.1. 2023/2024. õppeaasta kokkuvõttest selgub, et selle õppeaasta eesmärgid olid eesti keele oskuse parandamiseks lisatundide pakkumine, sisseelamise programmi arendamine ning koolivormi juurutamine ehk eesmärkide asemel olid esitatud tegevused. Kuidas neid eesmärke täideti, dokumendist ei selgu. Välja on toodud kooliastmete kaupa õpilaste arvud ning õpitulemused, näiteks et III kooliastmes oli 80 õpilast, neist viielisi 1, nelja-viielisi 14, neid, kes jõuavad edasi, 37, ning puudulike tulemustega õpilasi 27. Lisaks olid toodud edukuse (65) ja kvaliteedi (19) protsent.

Miks just sellised tulemused saavutati, analüüsitud ei ole. Toodud on ka lõpueksamite maksimaalsed, minimaalsed ja keskmised tulemused, kuid analüüs puudub. Dokumendis on loetletud koolis töötavad õpetajad ja muud töötajad ning toodud välja, kes lahkus ja miks. Kahe puhul on kirjutatud, et nad süüdistasid kooli juhtkonda, ning nelja puhul, et nende töölepingud lõpetati. Miks nii juhtus, millised olid süüdistused ning miks õpetajad oma tööülesannetega toime ei tulnud, kas nende näitajate alusel ka midagi muudeti, välja toodud ei ole.

2023/2024. õppeaasta kokkuvõte on kirjeldav dokument, loetleb, mis juhtus, kuid ei analüüsi, miks just nii läks, ei analüüsi, kas õppeaasta eesmärguid said täidetud, mil määral ja miks.

4.5.2. 2024/2025. õppeaasta kokkuvõttes on samuti õppeaasta eesmärgid välja toodud, need on uue hindamissüsteemi valutu juurutamine, selgitustöö osapooltele (õpilased, lapsevanemad), kooli 140. juubeli tähistamine, kooli identiteedi uuendamine, õpilaste õpi- ja enesejuhtimisoskuste arendamine, lapsevanematega koostöö parandamine. Tulemuste all on, et uus hindamissüsteem võeti kasutusele, et ebaproportsionaalsused kõrvaldati ning hindamisjuhendit uuendati. Lisaks on tulemuste all loetletud erinevaid üritusi, mis sel õppeaastal toimusid, iseseisva õppimise päevad on kuupäevaliselt välja toodud, kuid mida need päevad kooliperele andsid või mida õpetasid, analüüsitud ei ole. Selgub, et 2024/2025. õppeaastal toimus ka 20 motivatsioonipäeva, kuid mis oli nende päevade eesmärk ja mille poolest nad teistest koolipäevadest erinesid, ei ole täpsustatud.

Õppejuhi sõnul oli 8. ja 9. klassi õpilastel võimalik motivatsioonipäevadel kodus õppida juhul, kui kõik hinded olid korras ning puudumisi ja hilinemisi ei olnud. Lapsevanem pidi sellega nõustuma. Motivatsioonipäevad oma eesmärki ei täitnud ning sellest poolaastast niisuguseid päevi ei korraldata.

Ka 2024/2025. õppeaasta kokkuvõttes on kooliastmete kaupa välja toodud õpilaste arvud ja õpitulemused, näiteks III kooliastmes oli sel õppeaastal 74 õpilast, neist 1 viieline, 9 nelja-viielist, 41 tuli toime ning 23 ei jõudnud edasi. Edukust ja kvaliteeti eraldi välja toodud ei ole, puudub analüüs, miks vaadeldud aastal teisiti läks. Ka sel õppeaastal on esitatud lõpueksamite maksimaalsed, minimaalsed ja keskmised tulemused, kuid analüüs puudub. Taas on esitatud töötajate nimed ja eraldi välja toodud need, kes lahkusid. Lisaks selgub, et kvalifikatsioon vastas nõuetele 20 õpetajal, kvalifikatsioonita oli 21 õpetajat.

[104] Sisehindamise kord, p 2.6.

2024/2025. õppeaasta kokkuvõte on kirjeldav dokument, loetleb, mis juhtus, kuid ei analüüsi, miks just nii läks, kas õppeaasta eesmärguid said täidetud, mil määral ja miks.

Tegemist on eestikeelse kooliga, mille õpilastest suurem osa on pärit muukeelsetest peredest. Õpilaste eesti keele oskusele õppeaasta kokkuvõtetes tähelepanu ei pöörata.

Juhtkonna sõnul on koolil eelkool, eelkooli lastega tegelevad õpilaste tulevased 1. klassi õpetajad. Mais-juunis vesteldakse kõikide tulevaste 1. klassi õpilastega ning vestluste alusel pannakse laps kas a või b klassi, ühes klassis on parema keeleoskusega õpilased, teises need, kelle keeleoskusega tuleb rohkem tööd teha. Lapsevanem saab ka avaldusel märkida, kuhu klassi last soovib panna. Õpilased osalevad eesti keele tasemetöödes, aga on selgunud vajadus lisateste teha.

4.6. Kooli õppenõukogu peab õppeaasta lõpul läbi arutama õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja tegema juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks[105].

Õppenõukogu koosolekute protokollidest ei nähtu, et õppenõukogu oleks õppeaasta lõpul õppe- ja kasvatustegevuse tulemused läbi arutanud ja juhtkonnale kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks ettepanekuid teinud.

Õpetajate sõnul on nad koosolekutel arutlenud ja ettepanekuid teinud, näiteks on räägitud, kui pikad peaksid tunnid olema. Juhtkonna sõnul arutatakse mitmeid küsimusi õpetajate koosolekutel ning õppenõukogu koosolekul lihtsalt võetakse otsused vastu.

4.7. Õppeaasta üldtööplaan on dokument[106], milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktidena vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis tuleb määrata ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad[107]. Üldtööplaani peab õppenõukogu kinnitama[108] iga õppeaasta alguseks.

Õppenõukogu on üldtööplaani õigeaegselt ehk enne õppeaasta algust kinnitanud[109], kuid see dokument ei vasta nõuetele: tegemist on ürituste ja sündmuste kalenderplaaniga, kus on välja toodud näiteks algklasside Eesti-teemaline nädal, kuid ka 1. klassi vastuvõtuperioodi algus, huviringide tegevuse lõpp ning mitmel päeval teatriraha kogumine. Üldtööplaanis on küll ka tegevustena esitatud eesmärgid, näiteks keskkonnateadliku käitumise õpetamine, arengukava raamistiku kaardistamine, teatri ühiskülastuste korraldamine, kuid need ei ole esitatud valdkondade kaupa, puuduvad ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad.

Juhtkonna liikmete sõnul on nad mitmes koolis töötanud, igal pool on üldtööplaan sarnaselt koostatud.

Õppekava[110] põhjal võib õpet korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Iga õppeaasta alguses kavandatakse üldtööplaanis koolisisesed ja koolidevahelised projektid. Projekt-, õues- ja muuseumiõppe ning ekskursioonide ja

[105] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.
[106] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.
[107] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.
[108] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.
[109] 28.08.2025 õppenõukogu koosoleku protokoll nr 1-4/11.
[110] Põhikooli õppekava üldosa, p 6.3.4.

õppekäikude aeg ning kestus kavandatakse koostöös teiste õpetajatega[111]. Lisaks traditsioonilistele ülekoolilistele projektidele kavandatakse enne igat õppeaastat üldtööplaanis täiendavalt konkreetse õppeaasta keskseid ülekoolilisi projekte.[112] Õppetöö võib toimuda koolis või väljaspool kooli õuesõppe, õppekäigu, ekskursiooni või e-õppena[113].

Direktori sõnul kavandavad aineõpetajad projekt-, õues- ja muuseumiõppe ning ekskursioonid ja õppekäigud üle kahe nädala toimuvatel õpetajate koosolekutel. Käesolevaks õppeaastaks on planeeritud nn õpioskuste projekt, mille peamisteks teemadeks on uni, tervislik toitumine ja nutisõltuvus. Õppejuhi sõnul on sel õppeaastal ka talgupäevad, igal kuul toimub ülekooliline mälumäng, lisaks on spordipäevad ning tähistatkse tähtpäevi.

4.8. Ettepanekud direktorile

4.8.1. Seada igaks õppeaastaks ka mõni keeleõppega seotud eesmärk, et arendada ja parandada õpilaste riigikeeleoskust.

4.8.2. Sisehindamisel lähtuda ennekõige kooli oma sisehindamise korrast, et oleks selge, mida ja kuidas hinnatakse.

4.9. Ettekirjutus pidajale

Tagada, et kooli üldtööplaan vastab haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-s 4 ja § 5 punktis 1 sätestatud nõuetele, lähtudes käesoleva õiendi punktis 4.7 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

5. Muud tähelepanekud

5.1. Õppenõukogu on kooli juhtorgan, mille liikmed on direktor, õpetajad, tugispetsialistid ning teised direktori nimetatud isikud.[114] Õppenõukogu töökord ja otsuste vastuvõtmise kord on ministri määrusega[115] reguleeritud. Õppenõukogu koosoleku kohta tuleb koostada protokoll, kuhu tuleb märkida koosoleku toimumise kuupäev, alguse ja lõpu kellaaeg, koosoleku toimumise koht, koosoleku juhataja ja protokollija nimi, koosolekust osa võtnud ning koosolekult puudunud õppenõukogu liikmete nimed ning koosolekule kutsutud isikute nimed koos ametinimetustega, kinnitatud päevakord, sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, vastuvõetud otsused, otsuste faktilised ja õiguslikud alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad.[116]

Koolis on õppenõukogu, koosolekud on toimunud regulaarselt. Õppenõukogu koosolekute kohta on koostatud protokollid, milles oli kirjas koosoleku toimumise kuupäev ja koht, koosoleku juhataja ja protokollija nimi, enamasti ka sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, kuid oli ka protokolle[117], kus oli kirjutatud, et „esitati kooli üldeesmärgid“ või „tehti ettepanek kinnitada õppenõukogu esimeheks…“. Järelevalves esitatud protokollidest ei selgunud, kes esitas või kes ettepaneku tegi. Protokollides ei olnud toodud otsuste faktilisi ja õiguslikke aluseid[118].

Ärakuulamisel esitati täiendatud protokollid, mis vastasid nõuetele. Selgitame, et tagasiulatuvalt protokolle muuta pole õiguspärane.

---

[111] Põhikooli õppekava üldosa, p 6.3.5.
[112] Põhikooli õppekava üldosa, p 6.3.12.
[113] Põhikooli õppekava üldosa, p 10.1.10.
[114] PGS, § 72 lg 2.
[115] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.
[116] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.
[117] 28.08.2025 õppenõukogu protokoll nr 1-4/11; 04.12.2025 õppenõukogu protokoll nr 1-4/11.
[118] 05.09.2023 õppenõukogu protokoll nr 1-4/12, 17.09.2024 õppenõukogu protokoll nr 1-4/14, 04.12.2025 õppenõukogu protokoll nr 1-4/11.